ר"ה — ו' תשרי*

א. אין דער הפטורה פון ערשטן טאג ראש השנה (תחילת ספר שמואל)[1] ווערט דערציילט וועגן חנה, אשת אלקנה, וואס דער תוכן איז, אז פריער איז „ולחנה אין ילדים"[2], און דערנאך, דורך איר תפלה (זייענדיק אין שילה במשכן), איז זי נפקד געווארן מיט א זון — שמואל הנביא.

דער מכוון פון קריאת ההפטורה בחגים, ווי בייַ אלע הפטורות, איז — ע"ד ווי קריאת התורה[3], מלשון הוראה*[3] — אז א איד זאל דערפון אפלערנען א הוראה אין דער עבודה פון א אידן אין דעם שבת און אין דעם חג.

און אזוי אויך בעניננו: אע"פ אז דער טעם פארוואס מען זאגט די הפטורה בר"ה איז ווייל[4] חנה איז נפקד געווארן בר"ה[5] — אנטהאלט אבער די הפטורה כו"כ הוראות אין דער עבודה פון א אידן בראש השנה (און אויך כו"כ הוראות בכלל[6]):

און וויבאלד אז די „עבודה" וואס האט געבראכט צו פקידת חנה — וואס דאס איז די נקודה עיקרית פון דער הפטורה (בשייכותה לר"ה) כנ"ל — איז געווען איר תפלה (בשילה), איז מסתבר לומר, אז דער לימוד עיקרי פון דער הפטורה בנוגע דער עבודה פון א אידן בר"ה איז אין תפלת חנה [ובפרט לויט דער דיעה וואס ברענגט זיך אין של"ה[7], אז (אויך) תפלת חנה איז געווען בר"ה].

ב. וועט מען דאס פארשטיין בהקדם הביאור אין דעם סיפור וועגן תפלת חנה, אז פריער האט עלי הכהן איר אנגענומען אלס א „שכורה" (ווייל איר תפלה איז געווען אין אן אופן פון „מדברת על לבה גו") און האט איר דערפאר אויסגערעדט „עד מתי תשתכרין גו"; און חנה האט אים אויף דעם געענטפערט „לא אדוני גו' ואשפוך את נפשי לפני ה'"[8] א.ז.וו.

דלכאורה איז ניט פארשטאנדיק:

א) ווי קומט עס, אז עלי הכהן זאל האבן אזא טעות — מן הקצה אל הקצה! — אנשטאט צו דערקענען[9] אז זי איז

---

*) הוא יום היארצייט של הרבנית הצדקנית מרת חנה הנצב"ה (אמו של — יבלח"ט — כ"ק אדמו"ר שליט"א). נסתלקה שבת תשובה בעת עלות המנחה שנת תשכ"ה. המו"ל.

1) מגילה לא, א („ומפטירין בחנה"). טושו"ע (ואדה"ז) או"ח סתקפ"ד ס"ב (ס"ז).

2) ש"א א, ב.

3) שהרי לכתחילה במקומה באה (אבודרהם סדר שחרית של שבת ופירושה. ועוד).

*3) זח"ג נג, ב. ועוד.

4) רש"י ור"ן מגילה שם. שו"ע אדה"ז שם.

5) ר"ה יא, א. ושו"נ.

6) כמחו"ל (ברכות לא, ס"א) „כמה הלכתא גברוותא איכא למשמע מהני קראי דחנה".

7) מס' ראש השנה שלו (ריד, א בהגה"ה). — והוא דלא כדרשת חז"ל (יל"ש עה"פ (שם, ג) ועלה האיש ההוא. וראה שם עה"פ (שם, ד) ויהי היום) שהי' בעת עלי' לרגל.

8) ש"א שם, יג-טו.

9) להעיר דעלי נתמנה אותו היום שופט על ישראל (רש"י שם, ט) שבאותו הזמן היו הם מנהיגי העם. וגם שופט סתם — הרי דיין צ"ל „דן דין אמת לאמיתו" (שבת י, א. ושו"נ), שקשור עם עיון במחשבת הנדון (עיין בתוס' שם ובכ"ב ח, ב).

ולהעיר, דכהנים בכלל שייכים לענין המחשבה, דעבודתם היא בחשאי וברעותא דלבא (זח"ג לט, א), וגם ע"פ נגלה הרי ענינם מה ש„הובדלו .. לעבודת הקרבנות" (רמב"ם הל' כלי המקדש רפ"ד) שמחשבה עיקר בזה ולשם ששה דברים הזבח נזבח (זבחים מו, ב במשנה) ועד"ז בשאר העבודות.

מתפלל מיט אַ שפּיכת הנפש, האָט ער גאָר געמיינט אַז זי איז אַ „שכורה״?

ב) אפילו מ׳זאָל געפינען אַ הסברה ווי אַזוי עלי׳ האָט געמאַכט דעם טעות[10] — איז נאָך אלץ ניט מובן, פֿאַרוואָס דער־ציילט מען וועגן דעם אין תורה? ס׳איז דאָך אפילו „בגנות בהמה טמאה לא דבר הכתוב״[11], עאכו״כ, להבדיל, בנוגע עלי הכהן!

ג) וויבאָלד אַז „ויחשבה .. לשכורה״[12] — פֿאַרוואָס האָט עלי אָפּגע־וואָרט מיט זיין אויסריידן איר ביז זי האָט געענדיקט איר תפלה (ווי רש״י טייטשט אפּ „ועלי שומר את פי״[13] — לשון המתנה) — ער האָט דאָך גלייך געדאַרפט איר מפסיק זיין און זען מ׳זאָל זי אַרויספירן פון בית הוי?

ג. פון דעם אַלעם איז מוכח, אַז עלי האָט איר באַטראַכט ניט אַלס שכורה אין פשוט׳ן זין[14], נאָר אַ „שכורה״ אין דעם ענין התפלה. דאָס מיינט: וויבאָלד אַז די תפלה פון חנה איז געווען אין אַן אופן פון „הרבתה להתפלל״[15] — איז עס אַ תפלה יתרה מן המדה, וואָס איז ניט קיין דבר הרצוי[15] וועמ׳איז עומד לפני ה׳ בבית ה׳ (כדלקמן ס״ט);

און חנה׳ס ענטפֿער אויף דעם איז — „ואשפוך את נפשי לפני ה״, אַז וועמ דער „הרבתה להתפלל״ איז פֿאַרבונדן מיט שפּיכת הנפש, איז עס (ניט אַן ענין פון „שכרות״ אין תפלה, נאָר, אדרבה) אַ דרגא נעלית[15] אין תפלה.

און דאָס איז אויך די שייכות פון תפלת חנה צו ר״ה — ווייל די טענה ומענה צווישן עלי הכהן און חנה וועגן דעם אופן התפלה בבית ה׳, גיט אויך אַ פֿאַרשטאַנד אין דעם תוכן כללי פון תפלת חנה און פון כמה תפלות בר״ה, כדלקמן.

ד. בנוגע די תפלות פון ראש השנה געפינט מען צוויי ענינים הפכיים:

ר״ה איז דער יום הדין אויף אַלע צרכי האדם, הן ברוחניות והן בגשמיות [ווי עס שטייט[16] „כי חק לישראל הוא משפטי לאלקי יעקב״: חק לישראל — פון לשון[17] „הטריפני לחם חוקי״ — מיינט דער דין ומשפט אויף מזונות (כולל אַלע צרכים) גשמיים[18]; און „משפט לאלקי יעקב״ איז דער דין ומשפט אויף ענינים רוחניים[18] (וויפל ס׳זאָל נמשך ווערן „גילוי אלקות בנפשו״[19]); און דערפאַר בעט מען אין די תפלות פון ר״ה אויף בני חיי ומזוני, און אויך אויף הצלחה אין ענינים רוחניים.

לאידך גיסא איז אַבער ידוע, אַז די נקודת העבודה (וואָס עיקרה איז בתפלה) פון ר״ה באַשטייט אין מכתיר

10) ראה רש״י (ועוד) ש״א שם, יג (יב). מפרשי הע״י ברכות שם. יד אפרים וחכמת שלמה לשו״ע או״ח סי׳ קא. ועוד.

11) ב״ב קכג, א.

12) ש״א שם, יג.

13) שם, יב.

14) להעיר מסידור (קסז, א), דמ״ש עלי עד מתי תשתכרין הו״ע „שכורת ולא מייך״.

15) ראה ברכות לב, ב וברש״י ובתוד״ה כל המאריך שם. וי״ל שקס״ד דעלי ה׳ דחנה היתה מצפה שתעשה בקשתה (וצע״ק שם לא, ב: א״ל רבש״ע כר׳ דמשמע שכן הוא באמת). וצע״ק שלא הובאה מעלת המאריך בתפלתו בפוסקים שם. ואולי נכלל במש״כ בטושו״ע שם ר״ס קז.

16) תהלים פא, ה.

17) משלי ל, ח. לקו״ת ר״ה נד, ד. נה, סע״ד. ד״ה כי חק תש״י ספ״ז.

18) ד״ה כי חק שם. ועוד.

19) לשון הלקו״ת שם נו, א.

זיין דעם אויבערשטן אלס מלך[20], ובלשון חז״ל[21] „שתמליכוני עליכם״ [און ווי מען זאגט בתפלת ר״ה „מלוך על העולם כולו בכבודך״, „מלך על כל הארץ״, ועוד] — וואס הכתרת המלך וקבלת מלכותו איז דוקא דורך דער תנועה פון ביטול בתכלית, דורך דעם וואס מען וואַרפט זיך אינגאַנצן אונטער צום מלך, ביז מען פילט גאָרניט די „אייגענע״ רצונות[22] (און דער ביטול רופט ארויס ביים מלך ער זאל „אנ־נעמען״ די הכתרה) —

וואס די ענינים זיינען דאָך תרתי דסתרי: בעת מען שטייט אין א ביטול בתכלית (צום מלך) איז מען ניט בגדר צו טראַכטן (און בעטן) וועגן אייגענע צרכים (וואס איז שייך נאָר דאָן וועט מען האָט אייגענע רצונות) — און דאָס איז אזוי אפילו בשייכות צו רוחניות׳דיקע צרכים, ועאכו״כ בנוגע גשמיות׳דיקע בקשות (וואס אויף זיי איז דער עיקר הדין פון ר״ה, כמבואר בהגהות מיימו־ניות[23]).

[וכידוע וואס עס שטייט אין תיקוני זהר[24], אז די וואס בעטן „ביומי דכפורי״ אויף „מזונא סליחה וכפרה וחיי, כתבנו לחיים״, זיינען ווי כלבים וואס שרייען „הב הב״, ווייל זיי טראַכטן וועגן זיך, און ניט וועגן דער שכינה.

אבער לאידך גיסא זיינען די בקשות (אויף צרכי האדם) אריינגעשטעלט גע־ווארן אין נוסח התפלה דורך חז״ל און זיי זיינען מבאר אז דאמאלס איז דער זמן רצון אויף מילוי הבקשות וכו׳, וואס פון דעם איז פארשטאנדיק, אז די בקשות דארפן זיין ניט (נאר) מצד קבלת עול — וויבאלד דער אויבערשטער האט געהייסן א איד בעטן זיינע צרכים בר״ה, טוט ער אזוי (בלויז) בכדי צו מקיים זיין דעם רצון העליון — נאר אין אן אופן אז ער האט א רצון והרגש אין די צרכים המבוקשים].

ד.ה. פון איין זייט דארף מען וועלן און מכוון זיין (אין דעם טייל פון דאוונען), אז דער אויבערשטער זאל אים געבן זיינע צרכים[25], וואס דערביי פא־דערט זיך, מ׳זאל פילן די אייגענע מצי־אות (מרגיש זיין וואס עס פעלט אים); און צוזאמען דערמיט דארף ער זיין דורכגענומען מיט דעם דורכפירן דעם „תמליכוני עליכם״, וואס פאדערט א פולשטענדיקן ביטול, וואס איז שולל די אייגענע מציאות.

ה. לכאורה קען מען פרעגן די זעלבע שאלה אויך בנוגע די תפלות פון כל השנה כולה*[25]:

ביי דער תפלה פון שמו״ע איז דער מתפלל כעומד לפני המלך[26], וואס שטייענדיק פאר א מלך טאר מען ניט ארויסווייזן קיין תנועה[27] פון אייגענער מציאות [ביז, ווי מיר געפינען אין

20) ראה בארוכה לקו״ש ח״ד ע׳ 1145 ואילך. 1354 ואילך. ח״ט ע׳ 434 ואילך. 450 ואילך. 489 ואילך. וש״נ.

21) ר״ה טז, א. לד, ב.

22) ראה ד״ה תקעו תש״א פ״ב. ד״ה יו״ט של ר״ה תש״ג פ״ב.

23) הל׳ תשובה רפ״ג בשם הרמב״ן. הובא בלקו״ת ר״ה נט, ב.

24) תי״ז (כב, א). וראה או״ת להה״מ ר״פ ויגש. אגדות חז״ל ד״ה אין עומדין (קח, סע״ג). שם בסופו (ד״ה אל תעש). ולהעיר מכתר שם טוב ס״ של בסופו.

25) ואדרבה, זהו עיקר מ״ע דתפלה להתפלל לה׳ כאשר חסר לו איזה דבר וכיו״ב (ראה סהמ״צ להצ״צ שרש מצות התפלה בתחלתו, וש״נ).

*25) וראה לקו״ש חכ״ג ע׳ 217 ואילך.

26) ראה שבת י׳, א. שו״ע אדה״ז או״ח סו״ס צה. ועיין ברכות לג, רע״א: עומד לפני ממה״מ כו׳.

27) ראה שו״ע אדה״ז סי׳ קד ס״ב: עומד לפני המלך — אין לזוז ממקומו.

גמרא[28], אז אפילו „מחוה במחוג קדמי מלכא" איז א זאך פאר וועלכע עס קומט דער ענש פון היפך החיים]: און צו־זאמען דערמיט האט מען קובע געווען (פאר יעדן אידן) אין נוסח התפלה די י"ב ברכות אמצעיות, וואס תוכנן איז — שאילת צרכיו.

אבער עס איז פארען א גרויסער חילוק צווישן תפלת ר"ה און תפלות כל השנה:

בכל השנה, נאך דער הכתרה פון ראש השנה, איז דער אויבערשטער כביכול ווי א „מלך" וואס פירט אן מיט א מדינה — דערפאר איז דאן דער ביטול פון די בני המדינה צום מלך אין אן אופן, אז עס הערט זיך אן אז ס'איז דא די מציאות און די צרכים כו' פון די אנשי המדינה, וואס מיט זיי פירט אן דער מלך; עס איז נאר וואס בשעת מען שטייט ממש לפני המלך, דארף זיין ניכר אז די גאנצע מציאות פון דער מדינה איז ניט קיין זעלבסטשטענדיקע, נאר זי איז אונטערוואַרפן דעם מלך.

בשעת אבער מען דארף ערשט מכתיר זיין דעם (אויבערשטן אלס) מלך, ווען ער איז נאך מרומם און אפגעטראגן פון הנהגת המלוכה, פאדערט זיך א גרעסערער, טיפערער ביטול, א ביטול בתכלית אין וועלכן עס הערט זיך ניט אן קיין זאך אויסער דעם מלך אליין — שטעלט זיך די שאלה: ווי קען מען אין אזא מצב בעטן דעם מלך וועגן אייגענע צרכים?

ו. דער ביאור בזה:

דאס וואס א איד בעט אויף זיינע ענינים בר"ה, דארף זיין דער מבוקש ניט צוליב זיין תועלת, בכדי אז ער זאל האבן א ריבוי אין עניני עוה"ז (אדער, אפילו, א ריבוי אין ענינים רוחניים), נאר אלס המשך צו דער עבודה פון „תמלי־כוני עליכם":

כדי עס זאל זיך אויספירן דער „מלוך על העולם כולו בכבודך", אז אין דער גאנצער וועלט זאל זיך אנזען מלכותו של הקב"ה, איז דאס דורך דעם וואס א איד פארנעמט זיך מיט עניני עוה"ז און מאכט פון זיי א „מכון לשבתו ית'"[29];

און ויבאלד אז יעדער איד האט ניצוצי קדושה וואס זיינען שייך צו זיין נשמה און וועלכע ער (דוקא) דארף מברר זיין[30] — וואס זיי זיינען מלובש אין די דברים גשמיים וואס דער אויבערשטער באשטימט לחלקו ולעבודתו — דערי־בער בעט דער איד ביים אויבערשטן אז ער זאל אים משפיע זיין די זאכן (צרכים), כדי ער זאל דורך זיי אויס־פירן דעם (טייל פון) „מלוך על העולם כולו" וואס איז שייך צו אים.

קומט אויס, אז אויך אין בקשת צרכיו פון ר"ה איז ניט אריינגעמישט א הרגש פון מציאות האדם, ווייל ער בעט זיי נאר פאר דעם אויבערשטנ'ס וועגן[31]. ואדרבה — דאס קומט דוקא מצד דעם תכלית הביטול אין וועלכן מ'שנייט ביי דער עבודה פון הכתרת המלך; ווארום ויבאלד אז בירור הניצוצות האט צו טאן און איז פארבונדן מיט עצם הנשמה[32] —

28) חגיגה ה, ב. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1050 הערה 13.

29) לשון התניא פל"ד.

30) ראה כתר שם טוב סי' ריח. תורת הבעש"ט שהובאה לקמן בפנים סעיף ח.

31) בלשון ההמ"מ (או"ת שם) „להשפיע בשכינת עוזו", „בשביל השכינה".

32) ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 825. קונטרס ענינה של תורת החסידות סוס"ב.

[דכשם ווי די כוונה פון „נתאוה הקב״ה להיות לו דירה בתחתונים״[33] (וואָס ווערט דורכגעפירט דורך עבודת הבירורים) איז מושרשת בעצמותו ית׳[34], עד״ז איז ביי אידן (וואָס זיי פירן דורך די כוונה בפועל), אַז די עבודה איז פאַר־בונדן מיט עצם נשמתם]

וואָס אין עצם הנשמה איז דאָך ניט שייך דער גאַנצער ענין פון אייגענע רצונות, זי איז „חבוקה ודבוקה בך .. יחידה לייחדך״[35] — איז פאַרשטאַנדיק, אַז די בקשת צרכיו (כדי צו אויספירן די כוונה עליונה) איז פאַרבונדן מיטן ביטול פון עצם הנשמה (וואָס ווערט נתגלה אין דער עבודה פון „תמליכוני עליכם״).

ז. לכאורה קען מען פרעגן: די בקשת צרכיו פון ר״ה האָבן חז״ל קובע געווען אין נוסח התפלה פאַר יעדער אידן אין יעדן מעמד ומצב וואָס ער גע־פינט זיך — און ס׳איז דאָך ידע אינש בנפשי׳, אַז דאָס וואָס ער בעט אויף צרכיו הגשמיים (והרוחניים), איז (ניט בלויז כדי עס זאָל זיך אויספירן דעם אויבערשטנ׳ס כוונה, נאָר (עכ״פ — אויך)) דערפאַר וואָס ער געפינט זיך ב„מיצר״ כפשוטו, ער וויל אַז דער אויבערשטער זאָל ממלא זיין זיינע (דעם מענטשנ׳ס) צרכים „מידו המלאה כו׳ והרחבה״ ואדרבא אין דערוף באַשטייט די מצוה, וכמפורש בברכות התפלה און אין דערוף באַשטייט די מעלה[36] און אויפטו פון תפלה — שיתרפא החולה וירד הגשם כו׳.

איז בשלמא ווען מ׳וואָלט פון אים גע־מאַנט אַז ער זאָל אין תפלת ר״ה כלל ניט טראַכטן וועגן זיינע גשמיות׳דיקע צרכים, נאָר זיין גאַנצע עבודה זאָל זיין בלויז אין דעם ענין פון „תמליכוני עליכם״ — פועל זיין ביי זיך קבלת עול מלכותו ית׳ — וואָלט דאָס קיין קשיא ניט געווען:

וואָרום היות ס׳איז דאָן דער זמן פון „קירוב המאור אל הניצוץ״[37], איז יעדער איד מסוגל צו נתעורר ווערן מיט אַ הזזה עצמית צו נעענטער ווערן צום אויבערשטן, ובמילא צו פאַרגעסן אויף זיינע אייגענע צרכים, און האָבן נאָר דעם רצון צו זיין צוזאַמען מיטן „מלך״.

ווי מאַנט מען אַבער ביי יעדער אידן, אַז ביי אים זאָלן זיין ביידע קצוות צו־זאַמען: ער זאָל טראַכטן וועגן זיינע אייגענע צרכים און וועלן אַז דער אויבערשטער זאָל זיי ממלא זיין, און אין דעם גופא זאָל זיך ניט אַריינמישן קיין אייגענע געפילן ופניות, נאָר אינגאַנצן זיין אויסן פאַרן אויבערשטנ׳ס וועגן?

ח. וועט מען דאָס פאַרשטיין לויטן פירוש הבעש״ט[38] אויפן פסוק[39] „רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף״ — אַז דער הונגער און דורשט פון גוף צו אַ דבר מאכל אַדער משקה, נעמט זיך פון דעם וואָס „נפשם בהם תתעטף״ — דער נפש וויל מברר זיין די ניצוצי קדושה פון דעם מאכל ומשקה (וואָרום די ניצוצות זיינען שייך צו אים, „שהוא (דוקא) צריך לתקן״).

33) תניא רפל״ו.
34) ראה סד״ה אם בחוקותי תרס״ז (בהמשך תרס״ו).
35) הושענות דיום ג׳.
36) ראה תניא קו״א ד״ה להבין מ״ש בפע״ח. וראה רמב״ם הל׳ תפלה פ״א ה״ב.
37) דרך חיים יג, ריש ע״ד. כא, סע״ב. צא, א. קונטרס העבודה ספ״ה.
38) כתר שם טוב סי׳ קצד (כה, ג). וראה מכתב כ״ק מו״ח אדמו״ר (נעתק תוכנו בלקו״ש ח״א ע׳ 177).
39) תהלים קז, ה.

דאָס הייסט, אַז כאָטש דער מענטש פילט בלויז זיין טבעית׳דיקן הונגער צו עסן מצד הגוף, איז עס אָבער באמת דער „הונגער" פון זיין נשמה צו די ניצוצי קדושה שבמאכל וואָס געהערן צו אים.

ועד"ז איז עס בעניננו: דאָס וואָס אַ איד בעט ר"ה מיט תחנונים כו' אַז דער אויבערשטער זאָל אים געבן צרכיו הגשמיים והרוחניים, איז [אע"פ אַז בחי׳ צוניות איז עס מצד דערויף וואָס אים זיינען נוגע ענינים פון בני חיי ומזוני, און זיין מציאות, איז אָבער] דער אמת און פנימיות פון דער שפיכת הנפש — דער „הונגער" פון נשמה צו אויספירן די כוונה העליונה צו מאַכן פון די דברים גשמיים אַ דירה לו ית׳.

ואדרבה: דאָס גופא וואָס מ׳זעט, אַז אידן ווערן נתעורר ביים זאָגן „ונתנה תוקף כו׳ מי ינוח כו׳" פון טיפענישׁ פון האָרצן נאָך מערער ווי די התעוררות ביים זאָגן „מלוך על העולם כולו בכבודך" כו׳ — איז אַ הוכחה, אַז אַזוי איז עס אויך באמיתת הענין.

וואָרום אע"פ אַז דער טעם גלוי אויף דעם איז, ווייל זייענדיק אַ נשמה בגוף, זיינען עניני עוה"ז נעענטער צו אים און דערנעמען אים מער ווי ענינים רוחניים — איז אָבער דער טעם פנימי אין דעם, ווייל די כוונה פון עצמותו ית׳ איז (דוקא) אין דירה בתחתונים (כנ"ל ס"ו), ובמילא דערנעמט עס אויך אַ אידן אין עצמיות הנפש שלו;

און דערפאַר ווערט ער נתעורר וכו׳ אין די בקשות דוקא, וואָס בפנימיות איז דאָס די הזזה עצמית פון עצם הנשמה צו אויספירן די כוונה העליונה צו מאַכן פון די וועלט אַ דירה לו ית׳.

ט. וי"ל אַז דאָס איז אויך דער טעם בעבודה וואָס מען האָט קובע געווען צו זאָגן די הפטורה פון תפלת חנה בר"ה, צוזאַמען מיט די רייד פון עלי הכהן „עד מתי תשתכרין גו׳":

די טענה פון עלי איז געווען, אַז בשעת מען שטייט „לפני ה׳" — „לפני קדשי הקדשים"[40] — דאַרף ניט זיין נוגע קיין זאַך אויסער דעם אַז מען איז „לפני ה׳"[41]: ניטאָ קיין אָרט דאָן צו ליגן אין בקשות פאַר ענינים גשמיים און אפילו ניט פאַר אַזאַ בקשה ווי „ונתתה לאמתך זרע אנשים"[42], און בפרט נאָך אין אָפן פון „הרבתה להתפלל"[43] — דאָס איז דאָך א מצב פון „שכרות" פון אירע גוטע אָבער דאָך אייגענע (ונתתה לאמתך) רצונות[44]; איר רצון איז אַזוי שטאַרק אַז זי כאָפט זיך ניט וואו זי געפינט זיך, אַז זי שטייט „לפני ה׳".

אויף דעם האָט חנה געענטפערט „ואשפוך את נפשי לפני ה׳": ניט נאָר איז איר תפלה פאַר זרע אנשים ניט קיין ענין פון „שכרות" ח"ו אין אייגענע רצונות, נאָר פאַרקערט — דאָס איז אַן אויסגוס פון פנימיות הנפש, וואָס דאָס דוקא האָט אַ שייכות צום מצב פון שטייען „לפני ה׳", וכמש"נ[45] „בקשו פני (וואָרום) את

---

40) רלב"ג ש"א שם, יב.

41) להעיר מתורת הבעש"ט (כש"ט סצ"ז) עה"פ (תהלים קב, א) „תפלה לעני גו׳ ולפני ה׳ ישפוך שיחו׳.

42) ש"א שם, יא.

43) להעיר מתפלת כה"ג בהיכל ביוהכ"פ (יומא נג, ב) — שהיתה „תפלה קצרה" (שם נב, ב במשנה).

44) ומ"ש (שם, יג) „רק שפתי׳ נעות וקולה לא ישמע" — י"ל שאין זה ההוכחה שהיא שכורה כ"א: א) זה מורה על גודל השכרות שלה (בהתפלה על עניני עוה"ז), עד שרק שפתי׳ נעות גו׳. ב) כן צ"ל — כדאיתא בברכות (לא, סע"א).

45) תהלים כז, ח. לקו"ת נצבים מד, ב-ג. ש"ש סו, ג ואילך.

פניך ה' אבקש"[46], וואס האָט ניט קיין אייגענעם רצון, כל מציאותה איז וואָס „חבוקה ודבוקה בך":

דערמיט איז אויך מובן וואס זי האָט אין איר בקשה גלייך מנדר געווען, אז אויב „ונתת לאמתך זרע אנשים", איז — „ונתתיו לה' כל ימי חייו"[42]: זיין גאַנצער לעבן וועט זיין (ניט קיין אייגענער, נאָר) אַוועקגעגעבן צום אויבערשטן; ווייל איר בקשה אויף זרע אנשים איז ניט צוליב זיך, נאָר בלויז צוליב דעם אויבערשטנ'ס וועגן[47], וואס וועלט דערהערט בנפשה פנימה.

יו"ד. און דערפון האָט יעדער איד אַ הוראה בעבודתו ית' אין זיין תפלה בראש השנה:

עס איז ניט געגוג וואס די פנימיות פון אַ איד איז כדבעי, נאָר די פנימיות דאָרף אַרויסקומען בגלוי. און דערפאַר, בשעת אַ איד שטעלט זיך בר"ה בעטן ביים אויבערשטן אויף צרכיו הגשמיים, אַדער אפילו הרוחניים — איז דאָ די בחי' „עלי הכהן" שבנפשו, וואס טענה'ט צו אים: „עד מתי תשתכרין"! וואס פאַר אַ טראַכטן איצט וועגן עניני עוה"ז און אייגענע צרכים אין אַזא זמן פון הכתרת המלך!

אעפ"כ, דאָרף ער בעטן פאַר די ענינים, דאדרבה — דאָס גופא רופט אַרויס דעם ענטפער פון חנה, אז ביי יעדער איד, אפילו דער וואס דערווייל טראַכט ער וועגן זיינע הצטרכות'ן צוליב זיך, איז (די פנימיות פון) די בקשה — אַן ענין פון „ואשפוך את נפשי לפני ה'", אַן אויסגוס פון פנימיות הנפש, וואס איז „חבוקה ודבוקה בך", איין זאַך מיט עצמותו ית'.

און כשם ווי דער ענטפער פון חנה האָט אינגאַנצן פאַרענטפערט טענת עלי, ביז אַז, אדרבא, עלי האָט מסכים געווען מיט איר — ביז צו געבן איר זיין ברכה (און הבטחה) אין דעם „ואלקי ישראל יתן את שלתך אשר שאלת מעמו"[48] — אַזוי אויך איז דער אויבערשטער ממלא די בקשה פון יעדער אידן, פאַר אַ שנה טובה ומתוקה, כפשוטה — בטוב הנראה והנגלה, בבני חיי ומזוני (ובכולם) רוויחי.

(משיחת יום ב' דר"ה תשל"ו)

---

46) ויש לומר, דזה שעלי לא הרגיש בזה, הוא מפני שענינו של כהן (ולוי) הוא להבדל מדרכי העולם ולעמוד לשרת לפני ה' (רמב"ם הל' שמיטה ויובל בסופן) [ובפרט להדיעה שעלי הי' כה"ג (מדרש שמואל (שוחט) ספ"א. רד"ק ורלב"ג ש"א שם, ט) — שיושב במקדש כל היום (רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ה ה"ז)] — ולכן מצד בחי' זו, שאילת צרכיו ולעמוד לפני ה' הם מצבים הפכים.

47) כמודגש גם בבקשתה גופא — „זרע אנשים", ופי' חז"ל (יל"ש עה"פ) „אנשים חכמים ונבונים וגדולים וצדיקים אמרה (חנה) .. שהם לשמו של הקב"ה".

48) שם, יז.